

INFORMACE O PRŮBĚHU KONFERENCE „VELENÍ A ŘÍZENÍ V PROSTŘEDÍ NEC–III“¹ KONANÉ NA UO BRNO DNE 20. 6. 2006

Ing. Antonín KRÁSNÝ, CSc.

Anotace:

Příspěvek rozebírá ve stručnosti průběh a závěry konference „Velení a řízení v prostředí NEC–III“ organizované Ústavem strategických studií Univerzity obrany.

Úvod

Cílem konference bylo navázat na obsah jednání a závěry konferencí organizovaných Ústavem strategických studií (ÚSS) Univerzity obrany (UO) v Brně „Problémy velení a řízení profesionální armády–I“, konané ve dnech 10. 6.—11. 6. 2004 a konference „Velení a řízení v prostředí NEC–II“ konané dne 6. 10. 2005. Dále objasnit stav rozpracování a realizace Strategie budování NEC (Koncepte NEC) v ozbrojených silách (OS) ČR, s důrazem na naplňování operačních požadavků armády ČR a zároveň nastínit zásady velení a řízení v prostředí NEC a z toho vyplývající požadavky pro přípravu vojenských profesionálů a na výzkum pro podporu NEC v předpokládaném operačním prostředí.

Konference byla pořádána Ústavem strategických studií, Univerzity obrany, Brno ve spolupráci se Sekcí rozvoje druhů sil – operační sekci (SRDS-OS) a Sekcí komunikačních a informačních systémů (SKIS) MO. Záštitu nad konáním konference převzal náčelník Generálního štábu (NGŠ) Armády České republiky (AČR) *armádní generál Ing. Pavel ŠTEFKA*.

Konference se zúčastnilo celkem 67 účastníků, včetně NGŠ AČR armádního generála Ing. Pavla Štefky, který přednesl úvodní příspěvek. Jednání se účastnili hlavní funkcionáři operačních velitelství a sekcí GŠ a MO. Z účastníků byli tři ze Slovenska a jeden z USA. S připraveným příspěvkem vystoupilo deset účastníků a další dva diskusní příspěvky zazněly z pléna. Sedm vystoupení nemohlo být z časových důvodů předneseno. To znamená pro příští konferenci znovu důsledně zvážit dobu jejího trvání.

Mezi výrazné klady jednání patřila aktuálnost, věcnost a podnětnost jednotlivých vystoupení. To vše s výrazným pracovním zaměřením jednání přispělo k všeobecně kladnému vyhodnocení provedeného zaměstnání, s poukazem na jeho přínosnost a na snahu udržet ČR a její armádu v oblasti NEC mezi předními zeměmi NATO.

Průběh

Úvodní vystoupení na téma „**NEC – jádro rozvoje schopností AČR**“ přednesl *armádní generál Ing. Pavel ŠTEFKA*. Mezi hlavní problémy jimiž se zabýval patřilo: dosažení převahy v rozhodování a operační efektivnosti, založené na získání informační nadvlády; realizace NEC je ústředním cílem transformace, dotýká se požadovaných klíčových operačních schopností; NEC nejsou jen prostředky informačních a komunikačních technologií; důležitá je oblast přípravy personálu, správně nastavených organizačních struktur a operačních procesů v oblasti velení a řízení a dalších; budování NEC bude dlouhodobou záležitostí; soudobost konceptu NEC spočívá v jeho komplexnosti. Nejde jen o zpracování koncepce a s ní souvisejících dokumentů, ale i o reálné výsledky v systému velení a řízení a o jejich promítnutí se do operačních schopností vojsk. Zkušenosti ze cvičení ukazují, že schopnosti AČR každoročně narůstají.

K návrhům na opatření poukázal na nutnost pravidelně vyhodnocovat nárůst efektivnosti AČR; na potřebu zkvalitnit na UO Brno a VA Vyškov přípravu a vzdělávání personálu v oblasti velení a řízení; a v neposlední řadě i na zkušenost učit osoby to, co budou potřebovat v praxi.

Vystoupení na téma „**Vize budování NEC v ozbrojených silách**“ přednesl *brig. gen. Ing. Petr PAVEL, MA*, který poukázal na fakt, že je NEC stále chápán jako odborný projekt týkající se především komunikačních a informačních technologií. Konstatoval, že je dobré, že AČR zachytila vývoj NEC od samého počátku. Největší potencionální problémy spatřuje v přípravě personálu a v lidském faktoru celého projektu. Změna jakoliv orientovaná na budoucnost, musí přinášet efekt i v současnosti.

Vystoupení na téma „**Strategie NEC v NATO**“ a „**Současný stav zpracování Strategie budování NEC v OS ČR**“ přednesl *plk. Ing. Radovan HÁJEK*. Ukázal jak probíhá plnění strategie NEC v NATO (NNEC) s důrazem na s námi srovnatelnou zemi a to Nizozemí. Uvedl, že NNEC je podmínkou pro „Effect Based Operations“ (EBO), sestávající ze schopnosti vést expediční operace s koherentním efektem, přičemž na základě informační převahy získat v daném operačním prostředí převahu v rozhodování. V druhé části svého vystoupení poukázal na zpracovanou Koncepci NEC, na čtyři etapy budování NEC s následující časovou osou. 1. etapa do konce roku 2006 – odhalení problémů a stanovení cílů, 2. etapa do konce roku 2012 – koordinované budování NEC, 3. etapa do roku 2020 – integrace schopností NEC a 4. etapa po roce 2020 – optimální využití integrovaných schopností NEC. Dále rozebral stav ve zpracovávání „Strategie budování NEC v OS ČR“. Informoval o zámyslu schválit Záměr strategie NEC v říjnu 2006 na Kolegiu MO. Za základní cíl budování NEC považuje vytvoření schopností OS ČR k efektivní účasti v plném spektru možných současných a hlavně budoucích alianč-

ních (NATO i EU) operací. Doporučuje pokračovat dál v souladu se záměry NATO tak, aby se ČR a její armáda udržela mezi čelními zeměmi Aliance. Přitom se nesoustřeďovat jen na technologickou oblast. Za důležité považuje udržet SKIS jako gestora NEC.

Vystoupení na téma „**Předpoklady a podmínky pro naplňování operačních požadavků na NEC v OS ČR**“ přednesl *pplk. Ing. Imrich LUKY*. Uvedl východiska, která jsou určující pro definování operačních požadavků na NEC. Zabýval se předpokládaným použitím OS ČR v aliančním prostředí a skutečností, jaké z toho plynou požadavky na použití OS ČR. Upozornil na alianční dokumenty využitelné i pro ČR, které sice nejsou direktivní, ale doporučující. Přecházel oblastí dotýkající se NEC (doktrínu, organizaci–struktury, výcvik, materiál a prostředky–výzbroj a výstroj, vedení–velení a řízení, personál, interoperabilitu, infrastrukturu). Neopomněl předpoklady pro získání efektivnosti NEC a konstatování, jak důležitou oblastí je převaha v operační efektivnosti. Rovněž doporučil zkvalitnit přípravu a vzdělávání osob.

Vystoupení na téma „**Velení a řízení v prostředí NEC**“ přednesl *plk. Ing. Vladislav MRÁZEK, CSc.* Rozebral změny v OS vyvolané moderní válkou, potřebu modularity sil a prostředků a adaptability velení a řízení, včetně sdílení informací. Ukázal na nutnost vzájemné provázanosti v rámci jak NATO, tak i AČR. Interoperabilitu považuje za základní předpoklad vybudování NEC v úrovních operační, procedurální i technické. Do kvalitativních změn procesů velení a řízení v prostředí NEC zahrnuje nárůst objektivnosti informací, efektivitu šíření informací a interaktivní analýzu. Detailně rozebírá úkoly pro 1. a 2. etapu, tj. do koncertku 2012, budování NEC. Pro další doporučil optimalizovat organizační struktury, procesy řízení a velení a technologickou vybavenost ozbrojených sil.

Vystoupení na téma „**Změny v požadavcích na personál – zkušenosti z mise v Kosovu**“ přednesl *plk. Ing. Aleš VODEHNAL*. Zdůraznil pohled z praxe z mezinárodní mise v Kosovu a změn standardních postupů použitých v KFOR. Popsal úkoly stanovené operačním plánem mise a průběh jejich plnění v reálném prostoru a čase. Hlavní problém dnes vidí v připravenosti personálu, v naplňování současné představy profesionálního vojáka. Rovněž upozornil na problém komunikace a odpovědnosti mezi Stálým operačním centrem (SOC) GŠ a konkrétní odpovědností prvku síly do mise vysílajícího. Rovněž informovanost velitele mise vrcholovými politickými i vojenskými orgány ČR pro (při) zaujímání stanovisek k řešeným problémům mise na mezinárodních jednáních není na potřebné věcné i časové úrovni. Naznačil možnou strukturu vzdělávání a zejména pak specializované přípravy na konkrétní zasazení do mise podle stupně zařazení každého jednotlivce. Pro vzdělávání i praxi doporučil nejprve praxi na vyšším štábu a pak velení nižší jednotce!

Vystoupení na téma „**K lidskému faktoru NEC**“ přednesl *Ing. Vlastimil GALATÍK, CSc.* Vzdělávání může probíhat ihned, postupně rozšiřované bez vícenákladů. Poukázal na základní kategorie personálu důležité pro jeho vzdělávání a to uživatele, specialisty na informační technologie a řešitele, nositele rozvoje. Rozebral potřeby na druzích vzdělávání všeobecném a specializovaném a na úlohách, které v tomto vzdělá-

vání hrají jednotlivé vzdělávací instituce. Zdůraznil obecnou poučku, že „investice do vědění nesou nejvyšší úrok“.

Vystoupení na téma „**Výuka OTS VŘ na OÚTS**“ přednesl *mjr. Ing. Petr HRŮZA, Ph.D.* Kromě přiměřené propagace Ústavu operačně taktických studií (ÚOTS) rozebral možnosti výuky operačně taktických systémů velení a řízení (OTS VŘ) pozemních sil na tomto ústavu.

Vystoupení na téma „**Perspektivy obranného výzkumu a vývoje**“ přednesl *doc. Ing. Blahoslav DOLEJŠÍ, CSc.* Rozebral legislativní rámec vymezující výzkum a vývoj, včetně programů výzkumu a vývoje v působnosti rezortu obrany pro rok 2007 a další roky s uvedením vyčleněných prostředků. Poukázal na prioritu jednotlivých projektů (programů) a na naše zapojení do mezinárodních struktur. Z vystoupení vyplynula nutnost vytvořit alespoň pro začátek seznam projektů na podporu NEC.

Vystoupení na téma „**Voják 21. století**“ přednesl *Ing. Miroslav HREBÍČEK, CSc.* Rozebral projekt Voják 21. století s důrazem na klíčové oblasti tohoto projektu, jako je mobilita, letalita, udržitelnost, schopnost přežít, C4I, výcvik a lidský faktor integrovaného systému. Konstatoval, že přes dosažené úspěchy není výzbroj, výstroj a další vybavenost našich vojáků v bojových jednotkách na úrovni potřebné pro efektivní vedení současných operací a bojů. Projekt bude nutno řešit v oblastech (blocích) zvýšení palebné účinnosti vojáka, zajištění odolnosti vojáka a schopnosti přežít, velení a řízení – znalost situace, pohyblivost vojáka, zabezpečení dlouhodobé bojové činnosti vojáka, výcvik vojáka a jednotek.

Vystoupení na téma „**Projekt NATO NEC – velení a řízení**“ přednesl *doc. Ing. ŠNAJDER, CSc.* Seznámil s řešeným projektem a jeho etapami v letech 2006 a 2007, součástmi a problémy s vizemi dalšího rozvoje a jejich realizací. Doporučil metodologii vývoje nových systémů.

Nepřednesený příspěvek na téma „**Strategie vzdělávání personálu**“ připravil *pplk. Ing. Petr KOZIEL.* Rozebírá požadavky na připravenost, vzdělávání a přípravu personálu. Lidské zdroje, personál, jeho kvalifikace a vycvičenost je jedním z pilířů strategie budování NEC. Nové technologické prostředí klade nové nároky na velitele, štáby i vojáky. Příprava musí spočívat na pochopení vzájemných vazeb a souvislostí v systému NEC a to v teorii i v praxi. Systém vzdělávání a přípravy personálu není třeba zásadně měnit. Problematiku NEC je nutno postupně, v závislosti na rozvoji prostředků a prostředí NEC zařazovat do studijních a učebních programů, vojenských řádů, předpisů, pomůcek a do vojensko odborné přípravy a výcviku. Doporučil postup tvorby předpisů a doktrín v jednotlivých etapách budování NEC.

Nepřednesený příspěvek na téma „**Příprava vojenských profesionálů pro prostředí NEC**“ připravili *pplk. Ing. Miroslav MAŠLEJ* a *doc. Ing. Bohumil BRECHTA, CSc.* Rozebírá problematiku NEC z pohledu přípravy budoucích profesionálů. Doporučují již nyní připravit systém vzdělávání pro budoucí uživatele systémů v prostředí NEC. Důležité je zvládnutí informačních technologií a spojitost vojenského a civilního vzdělávání.

Nepřednesený příspěvek na téma „**Očekávané změny ve velení a řízení v prostředí NEC**“ připravil *doc. Ing. Josef JANOŠEC, CSc.* Rozebírá očekávané změny ve velení a řízení v prostředí NEC.

Nepřednesený příspěvek na téma „**Principy vojenské komunikace**“ připravil *doc. Ing. Ján TKÁČIK, CSc.* Rozebírá základní principy vojenské komunikace. Charakterizuje jednotlivé principy a jejich význam pro zabezpečení komunikační a informační podpory procesu velení a řízení v pozemních operacích.

Závěr

Genmjr. Ing. Josef PROKŠ přednesl **závěrečné slovo**, ve kterém připomněl, že v rezortu obrany není předpis, který by řešil problematiku dlouhodobého plánování a zohledňoval potřeby armády v dlouhodobém horizontu. Stávající armádní legislativa a související zákony brání rozvoji rezortu například v oblasti programového financování či pozdní realizace nebo úplném zastavování vyžádaných projektů díky složitosti procedur. Vyjádřil podporu mimorezortnímu vzdělávání, kde může být výuka „šita přímo na míru“ a to především v úzce specializovaných odbornostech plně profesionální AČR.

Brig. gen. Ing. Petr PAVEL, MA. přednesl **závěrečné slovo**, ve kterém upozornil na místo, úlohu a váhu ČR v Alianci s tím, že pro jednotlivá řešení je vhodné nemít ambice vyrovnat se zemím jako jsou USA nebo VB. Poukázal na stále přetrvávající tendenci armády „dělat věci“ složitěji, než-li je nutné. Vyzvedl cíl zajistit maximální funkčnost informačních systémů a prostředků každodenní potřeby (ŠIS, PRIS, aj.). Zdůraznil potřebu dlouhodobé vize rozvoje rezortu obrany a i naznačil cesty k jejímu dosažení.

Záměr strategie budování NEC má být kolegiem MO schválen v říjnu 2006. Jak bylo na konferenci řečeno pracovaly čtyři, dnes po změnách pracují tři skupiny pod vedením řídicího výboru, v němž hraje rozhodující úlohu SKIS v úzké spolupráci se SRDS-OS a SPS. Svou nezanedbatelnou úlohu zde sehrávají i příslušníci UO a to především z početně velmi malého ÚSS, zejména pánové plk. gšt. v zál. Ing. Vlastimil Galatík, CSc. a plk. v zál. Ing. Miroslav Hřebíček, CSc.

Zpracovaný **Sborník z konference** s jednotlivými vystoupeními a příspěvky, které v průběhu zaměstnání nemohly být z časových důvodů předneseny, je důležitým podkladem pro další rozpracování otázek budování NEC v AČR. Závěry z vystoupení jsou v přehledné tabulce na konci sborníku, tak jak tomu bylo i v předchozích vydání sborníků.

Poznámky na úplný závěr

A co to vlastně NEC je? Lze říci, že jde o bezešvou integraci bojového (operačního) prostoru, o správnou informaci ve správném formátu správnými lidmi ve správném čase, o vojenskou odpověď výzvám vojenských operací v informačním věku, o základní činitel pro operace založené na efektivních účincích (EBO).

A jaké jsou operační potřeby (požadavky) v rámci cílů transformace? Jde o velení a řízení, účinné zasazení, bojovou podporu, integrovanou logistickou podporu, ochranu sil, zesílenou civilně vojenskou spolupráci (CIMIC).

PS: Další v pořadí již čtvrtá konference k „Velení a řízení v prostředí NEC“ je po dohodě se SRDS-OS, SKIS a SPS zapracována do plánu na příští rok pro 4. čtvrtletí tak, aby AČR byla v této problematice i nadále na „špici“ v koalici.

Poznámka

¹ Network Enabled Capability